

EL LLENGUATGE

**Un dels que
m'agraden**

En una construcció com *Té un document en «el que» consta tot això*, el conjunt *el que* és incorrecte. En català no existeix *el que* com a terme relatiu compost, que és sempre *el qual* (*la qual, els quals i les quals*). En lloc de la construcció indicada caldria dir *Té un document en el qual consta tot això*. En canvi, *el que* és ben correcte en una construcció com *Aquest document i el que tinc jo no tenen el mateix valor*, perquè, de fet, el conjunt *el que* no és sinó la coincidència de l'article *el* i del relatiu *que*, amb el substantiu *document* sobreentès. És a dir, l'antecedent de *que* és el grup nominal *el document*, reduït al sol article perquè el substantiu, havent-se esmentat abans, s'hi sobreentèn: *el que* vol dir *el document que*.

La norma pràctica diu que si el conjunt *el que* es pot substituir per *el qual* és que *el que* és incorrecte i, per tant, s'ha de substituir realment per l'autèntic relatiu compost (o per un relatiu fort). Si aquesta substitució és impossible és que *el que* és realment correcte. No podem pas dir, efectivament, «Aquest document i el qual tinc són...»

Aquesta guia o norma pràctica és concloent (encara que aquesta construcció incorrecta continuï essent freqüentíssima), però s'hi sol afegir que si aquests conjunts, *el que, la que, etc.*, admeten la menció explícita del substantiu, també aquest fet indica clarament que són correctes. Això és ben cert, però aquesta afirmació pot ésser en algun cas causa de confusió, car havent-se originat un d'aquests conjunts perquè s'hi sobreentèn un substantiu, es pot esdevenir que la frase no admeti l'esment explícit d'aquest substantiu, és a dir, d'introduir-lo entre l'article i el relatiu. Quan s'explica en quins casos són correctes els conjunts *el que, la que, etc.*, se sol recórrer, com a exemples, a frases coordinades: *aquest llibre i el que em vas regalar, aquesta noia i la que va venir, els teus versos i el que jo escric, les teves idees i les que jo predico*. Per poques campanes que s'hagin sentit, aquests exemples són ben clars. Però es poden presentar casos que no ho siguin tant. Així, quan la frase de relatiu és un complement de nom: *Em va dir dues pomes de les que m'agraden*. En aquest cas no podem substituir *les que* per *les pomes que*. Tanmateix *les que* vol dir realment *les pomes que* i el seu ús és, per tant, correcte.

Albert Jané